

Nr 36

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående
ersättning till Maj-Britt Nyström m. fl.; given
Stockholms slott den 30 december 1959.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen underställes riksdagens prövning *dels* ett ärende angående livränta åt änkan efter en person, som avlidit till följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, *dels* sju ärenden angående livräntor åt personer, som skadats vid trafik med militära motorfordon, *dels* två ärenden angående livräntor åt personer, som skadats till följd av olycksfall under tjänstgöring vid krigsmakten, *dels ock* ett ärende angående höjning av livränta åt en under militärtjänstgöring skadad person utan hinder av inträdd preskription.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 december 1959.

Närvarande

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och civildepartementen samt, beträffande punkten 11, jämväl med chefen för socialdepartementet, anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, följande.

1.

Droskföraren S. B. E. Nyström, född den 28 mars 1921, avled den 27 juni 1958 till följd av lungtuberkulos, ådragen under militärtjänstgöring. Han efterlämnade hustrun *Anna Maj-Britt Cecilia Nyström*, född den 16 april 1927, och två barn i äktenskapet, födda den 2 april 1947 och den 26 oktober 1948. Sjukdomen yppades i maj 1944 och äktenskapet ingicks den 14 september 1946. På grund av sjukdomen har jämlikt 1927 års militärsättningsförfordning utgivits ersättning till mannen för tiden fram till dödsfallet. Viss del av tillerkänd livränta har härvid utbytt mot kapitalbelopp om 4 000 kronor. Härjämte har utbetalats begravningshjälp.

Enligt beslut den 17 juli 1958 tillerkände riksförsäkringsanstalten jämlikt 1927 års militärsättningsförfordning makarnas barn livränta att utgå med för vardera barnet 100 kronor i månaden, tills det fyllt 16 år. Samtidigt förklarade anstalten att jämlikt bestämmelserna i nämnda förfordning livränta icke kunde tillerkännas Maj-Britt Nyström, enär äktenskapet slutits efter den tidpunkt, då mannens sjukdom yppades.

I en den 27 november 1958 dagtecknad skrift har Maj-Britt Nyström anhållit att, då hon till följd av makens död hade råkat i stora ekonomiska bekymmer, bli tillerkänd livränta utan hinder av bestämmelserna i 1927 års militärsättningsförfordning.

Riksförsäkringsanstalten har i utlåtande den 16 december 1958 tillstyrkt livränta för en femårsperiod och därvid anfört:

Därest äktenskapet ingåtts före sjukdomens yppande, skulle sökanden från dödsfallet, så länge hon levde ogift, ägt uppbära livränta, vars månadsbelopp skulle ha utgjort 200 kronor till och med den månad, varunder hon fyllde 67 år, och därefter 150 kronor. Enligt vad anstalten inhämtat är sökanden fullt arbetsför. Hon är sedan den 1 mars 1956 anställd som kon-

torist hos ett bolag i Stockholm med en månadsinkomst av 775 kronor. Hon har icke någon förmögenhet men en skuld på omkring 500 kronor. Bouppteckningen efter maken utvisar som tillgångar endast lösöre i hemmet, gångkläder och ett mindre kontantbelopp. Enligt uppgift från pensionsstyrelsen har sökanden ej gjort framställning om ersättning jämlikt lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn eller lagen om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn. Med hänsyn till sökandens ålder och övriga föreliggande omständigheter finner anstalten tveksamt, om åtgärder böra vidtagas för att i särskild ordning bereda sökanden ersättning. Finnes så böra ske, vill anstalten föreslå, att livränta enligt de för änkelivränta gällande bestämmelserna beviljas henne tills vidare för fem år och att frågan om livränta för tid därefter framdeles upptages till prövning efter ny ansökan.

Statskontoret har i utlåtande den 30 december 1958 anslutit sig till vad riksförsäkringsanstalten anfört.

Departementschefen

Enligt 1909 års och 1927 års militärsättningsförordningar samt enligt 1950 års militärsättningsförordning i dess ursprungliga lydelse gäller att livränta till änka icke kan utgå, därest äktenskapet ingåtts först efter det skadan uppkommit (1909 års förordning) respektive sjukdomen yppats. Genom ändring i 1950 års förordning, som trätt i kraft den 1 januari 1955, har angivna inskränkning i änkas rätt till livränta bortfallit. Enligt övergångsbestämmelserna skall emellertid ersättningsanspråk till följd av skada eller sjukdom, som inträffat före den 1 januari 1955, alltjämt bedömas enligt äldre bestämmelser. Vid behandlingen av ifrågavarande ändringsförslag uttalade andra lagutskottet (utlåtande 1954: 35), att det kunde övervägas, om icke de föreslagna, för efterlevande gynnsammare bestämmelserna kunde ge anledning till omprövning efter skälighet i sådana fall, där ersättning till följd av gällande bestämmelser ej kunnat utgå och detta tett sig såsom i det enskilda fallet obilligt.

Med hänsyn till Maj-Britt Nyströms försörjningsbörda mot två minderåriga barn anser jag det skäligt att, såsom myndigheterna föreslagit, livränta tillerkännes henne för en tid av fem år. Frågan om livränta för tid därefter torde framdeles få upptagas till prövning efter särskild ansökan.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att till Anna Maj-Britt Cecilia Nyström må från anslaget Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m., för en tid av fem år, räknat från den 28 juni 1958, så länge hon lever ogift, utbetalas den ersättning som vid tillämpning av 1927 års militärsättningsförordning skulle ha tillkommit henne, därest hon, när S. B. E. Nyström befanns lida av lungsjukdom, varit gift med denne; dock med avdrag för belopp varmed Maj-Britt Nyström even-

tuellet tillkommande bidrag enligt lagen den 26 juli 1947 (nr 530) om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn eller lagen den 26 juli 1947 (nr 531) om bidrag till änkor och änklingar med barn skulle ha minskats, därest ersättning enligt militärsättningsförordningen utgått vid bidragets bestämmande.

2.

Under militära övningar tjänstgjorde löjtnanten i pansartruppernas reserv *G. C. E. Lind*, vilken är född den 9 maj 1923, den 20 mars 1956 som laddare i en stridsvagn. Vagnens ena torndörr, som tillfälligt öppnats under övningen, slog plötsligt igen, varvid Lind fick höger hand klämd. Handen skadades så svårt att amputationer å fingrar måste utföras.

Riksförsäkringsanstalten har på grund av olyckan tillerkänt Lind ersättning enligt militärsättningsförordningen, bland annat livsvarig livränta.

I skrivelse den 22 september 1959 har *försvarets civilförvaltning*, efter inhämtande av yttrande från *försvarets skaderegleringsnämnd*, gjort framställning om ersättning åt Lind. Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande. Lind, som i det civila varit konstruktionsingenjör, har på grund av skadan nödgats övergå till anställning som verkstadsingenjör. Lind har yrkat ersättning för framtida men med 10 000 kronor samt för sveda och värk med 2 000 kronor ävensom för vissa utgifter i samband med sökande och tillträdande av ny anställning. Vidare har han yrkat ersättning för förlorad arbetsinkomst och mistad årsgratifikation m. m. ävensom livsvarig livränta från och med den 22 juli 1956. Civilförvaltningen anser i likhet med skaderegleringsnämnden, att kronan är skyldig att utgiva ojämkad ersättning jämlikt bilansvarighetslagen. Ämbetsverket föreslår ersättning med vissa belopp, bland annat livsvarig livränta räknat från och med den 1 januari 1958, efter en årsinkomst av 31 464 kronor och en invaliditet av 15 procent, eller med 393 kronor 30 öre för månad, dock med avdrag av från riksförsäkringsanstalten utgående ersättning.

Statskontoret har i utlåtande den 27 oktober 1959 icke funnit anledning till annan erinran mot civilförvaltningens förslag än att livräntan syntes böra bestämmas endast till dess Lind uppnår 67 års ålder. Statskontoret åberopade härvid departementschefens uttalande i prop. 1959: 28 p. 3 samt att Lind genom en av hans tidigare arbetsgivare tecknad försäkring blivit berättigad till en årlig pension av 15 000 kronor från 65 års ålder och anförde: Denna försäkring har varit gällande till utgången av oktober 1956, då den på oförändrade villkor överförts på Linds nye arbetsgivare. Vid sådant förhållande lär det icke med fog kunna göras gällande, att Lind i pensionshänseende åsamkats någon förlust genom det honom övergångna olycksfallet.

Genom beslut den 13 november 1959 medgav Kungl. Maj:t att i anledning av skadan finge från anslaget Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. utbetalas *dels* ersättning i angivna hänseenden med tillhoppa 14 897 kronor 31 öre, avseende bland annat livränta för tiden till och med år 1957, *dels ock* livränta för tiden den 1 januari 1958—den 30 juni 1960 med 393 kronor 30 öre för månad, dock med avdrag av vad Lind för motsvarande ändamål uppburit från riksförsäkringsanstalten. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 30 juni 1960.

Försvarets skaderegleringsnämnd har vid sammanträde den 6 mars 1959 till diskussion förehaft vissa frågor om praxis beträffande utgivande av livsvariga livräntor efter 67 års ålder och därvid sammanfattningsvis uttalat följande:

Vid bestämmande av livränta åt skadad person tillämpar det enskilda försäkringsväsendet sedan länge den regeln, att livräntan nedsättes efter det den skadade uppnått 67 års ålder, vid vilken ålder minskning av arbetsförmågan och därmed också arbetsförtjänsten normalt inträder. För den som vid den tidpunkt, då livränta börjar utgå, ännu icke uppnått 42 års ålder göres emellertid vanligen icke någon nedsättning. Undantaget grundar sig på ett uttalande av trafikförsäkringsanstaltens nämnd, som motiverade detsamma med att om 67-årsåldern låge mer än tjugufem år framåt i tiden, nedsättningen endast obetydligt påverkade kapitalvärdet av livräntan. Berörda praxis har icke till någon del sin grund i det förhållandet att den skadade är berättigad till folkpension eller andra förmåner, som tillkommer envar utan behovsprövning. Ändringar i folkpensionslagstiftningen, exempelvis höjning beträffande folkpensionens storlek, kan därför ej ha någon inverkan på denna praxis. Möjligen kan andra skäl föranleda diskussion om icke nedsättning vid 67 års ålder bör göras även för den som vid tiden för fastställandet icke uppnått 42 års ålder; särskilt kan ifrågasättas, om icke nedsättning bör ske i alla de fall då den skadade vid tiden för fastställandet redan uppnått sitt inkomstmaximum och sålunda får tillräckligt hög lönebas. Oavsett hur dessa frågor lösas är det emellertid klart, att utvecklingen på folkpensionsområdet icke kommer att föranleda det enskilda försäkringsväsendet att frångå sin hittillsvarande praxis. Samma ståndpunkt torde då böra intagas också av kronan. Vid kronans prövning av skadeståndsanspråk bör givetvis utgångspunkten vara, att den skadelidande icke skall försättas i sämre läge än om det enskilda försäkringsväsendet reglerade skadeståndet.

Departementschefen

Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1960 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. Rörande storleken av livräntan tills Lind uppnått 67 års ålder biträder jag myndigheternas förslag. Livränta för tiden därefter bör bestämmas i förevarande sammanhang. Rörande storleken av livränta för tid efter uppnådda 67 år är jag icke beredd att som en generell regel tillämpa av skaderegleringsnämnden omförmäld praxis, innebä-

rande att livränta, som fastställes innan den berättigade uppnått 42 års ålder, utgår med oförändrat belopp även för tiden efter uppnådda 67 år. Frågan om och i vilken mån jämväl sådan livränta skall nedsättas efter uppnådda 67 år finner jag böra prövas med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet. Livräntan till Lind finner jag i anslutning härtill böra efter det han uppnått 67 års ålder nedsättas till hälften av vad dessförinnan utgått.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diversa pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till G. C. E. Lind utgå livsvarig livränta, från och med den 1 juli 1960 till dess Lind uppnår 67 års ålder med 393 kronor 30 öre för månad och för tiden därefter med 196 kronor 65 öre för månad, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära i periodisk ersättning från riksförsäkringsanstalten.

3.

Den 12 februari 1952 inträffade på vägen Vitvattnet—Kukkasjärvi en trafikolycka, varvid en försvaret tillhörig personbil, förd av en volontär, påkörde och skadade fru *Olga Katarina Holster*, Vitvattnet.

Då omständigheterna var sådana, att kronan enligt bilansvarighetslagen var ersättningsskyldig, har Kungl. Maj:t, efter förslag av försvarets civilförvaltning, genom beslut den 14 maj 1954, den 11 maj 1956 och den 13 september 1957 medgivit, att till Olga Holster finge på grund av ifrågasvarande skada utbetalas livränta för tiden den 14 februari 1953—den 13 februari 1959, varvid livräntan från och med den 14 februari 1954 utgått med 1 500 kronor för år. Till grund för livräntans beräkning har härvid förelegat av riksförsäkringsanstalten avgivna yttranden angående Olga Holsters invaliditet.

Olga Holster har i skrivelse den 21 maj 1959 yrkat livsvarig livränta från och med den 14 februari 1959 med 240 kronor per månad. Hon har därvid åberopat ett den 15 april 1959 utfärdat läkarintyg, av vilket bl. a. framgår, att hennes tillstånd är i stort sett oförändrat sedan år 1957. Någon förbättring är ej att vänta, snarare torde en viss försämring med åren komma att göra sig gällande. Tillståndet skulle kunna förbättras en del genom en knäledsoperation, men Olga Holster vill ej underkasta sig en sådan.

I skrivelse den 29 september 1959 har *försvarets civilförvaltning*, efter inhämtande av yttrande från *försvarets skaderegleringsnämnd*, föreslagit livsvarig livränta åt Olga Holster. Ämbetsverket åberopar därvid en av riksförsäkringsanstalten den 4 augusti 1959 dagtecknad skrivelse, i vilken

angives, att Olga Holsters invaliditet efter den 13 februari 1959 borde uppskattas till 25 % och att denna invaliditetsgrad torde bliva bestående för hennes livstid. Civildförvaltningen, som ansluter sig till skaderegleringsnämndens förslag angående livräntans beräkning, hemställer, att Olga Holster måtte tillerkännas livsvarig livränta från och med den 14 februari 1959 att utgå med 1 500 kronor om året, till dess hon fyller 67 år och med 750 kronor om året för tiden därefter.

Statskontoret har i utlåtande den 23 oktober 1959 icke funnit annan anledning till erinran mot vad civildförvaltningen föreslagit än att livräntan syntes böra bestämmas endast för tiden till dess Olga Holster, som är född den 23 juli 1909, uppnådde 67 års ålder. Ämbetsverket åberopar härvid departementschefens uttalande till prop. 1959: 28 p. 3.

Departementschefen

Kronan är enligt bilansvarighetslagen ersättningsskyldig för ifrågasvarande skada. Utredningen giver vid handen, att Olga Holster för framtiden kommer att ha bestående invaliditet. Livränta har utgått för tiden till och med den 13 februari 1959. För tiden därefter är Olga Holster berättigad till livsvarig livränta. Storleken av denna för tiden efter det Olga Holster uppnått 67 års ålder bör bestämmas i förevarande sammanhang. Ersättning bör utgå med de belopp, som civildförvaltningen och skaderegleringsnämnden föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till Olga Katarina Holster utgå livsvarig livränta, för tiden räknat från och med den 14 februari 1959 till dess hon uppnår 67 års ålder med 1 500 kronor för år och för tiden därefter med 750 kronor för år.

4.

Genom lagakraftvunnen dom den 23 oktober 1945 förpliktades kronan att utgiva fullt skadestånd till advokaten *P. Å. F. Holmberg*, född den 5 december 1910, för kroppsskada, som denne tillfogats, då han den 15 augusti 1944 påkörts av en kronan tillhörig bil, förd av en värnpliktig.

Sedermera medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 12 november 1948, att till Holmberg finge i anledning av skadan (psykiska besvär av hjärnskada) utgivas ytterligare ersättning, bland annat livränta efter en invaliditet av 15 procent till och med den 30 september 1949, dock med avdrag av viss från riks försäkringsanstalten utgående ersättning.

I skrivelse den 2 december 1958 har *försvarets civilförvaltning*, efter in-

hämtande av yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, avgivit förslag om ytterligare ersättning åt Holmberg och därvid anfört i huvudsak följande:

Genom beslut den 17 maj 1950 hade riksförsäkringsanstalten på grund av skadan tillerkänt Holmberg livsvarig livränta från och med den 1 oktober 1949 efter en invaliditet av 15 procent. Holmberg yrkade nu livränta från och med den 1 oktober 1949 med 5 000 kronor per år till den 5 december 1977, då han fyller 67 år, och därefter med 2 500 kronor per år under sin återstående livstid ävensom ersättning för bestående men och kostnader för läkarundersökning m. m. Skaderegleringsnämnden hade ansett sig kunna tillstyrka, att Holmberg tillerkändes livränta från och med den 1 oktober 1949 till den dag han fyllde 67 år med 2 000 kronor om året samt från och med sistnämnda dag under sin återstående livstid med 1 000 kronor om året, allt med avdrag av vad han för motsvarande tid uppburit eller komme att uppbära från riksförsäkringsanstalten. Även ersättning för framtida men och kostnader för läkarundersökningar tillstyrktes av nämnden. Civilförvaltningen hemställde, att ersättning måtte få utgå i enlighet med skaderegleringsnämndens förslag.

Statskontoret har i utlåtande den 26 februari 1959 tillstyrkt utgivande av livränta för viss tid och därvid anfört:

Statskontoret har icke något att erinra mot vad civilförvaltningen föreslagit i fråga om ersättning för framtida men och för läkarundersökning. Vad angår frågan om livränta har statskontoret icke funnit anledning till erinran mot vad civilförvaltningen hemställt. Kostnaderna för den livsvariga livräntan, för vilkens beviljande erfordras riksdagens medgivande, torde böra bestridas från anslaget Diverse pensioner och understöd. Med hänsyn till vad departementschefen i anmälan till innevarande års riksdag av proposition (nr 28 p. 3) i likartat ärende anfört angående ifrågasatt nedsättning av en livsvarig livränta efter 67 års ålder, synes livräntan endast böra bestämmas för tiden till dess Holmberg uppnår nämnda ålder.

Genom beslut den 20 mars 1959 medgav Kungl. Maj:t, att till Holmberg finge på grund av ifrågavarande skada från anslaget Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. utbetalas dels ersättning för framtida men och kostnader för läkarundersökningar med 2 580 kronor dels ock livränta för tiden den 1 oktober 1949—den 30 juni 1960 med 2 000 kronor för år, dock med avdrag av vad Holmberg i motsvarande hänseende uppburit eller komme att uppbära från riksförsäkringsanstalten. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 30 juni 1960.

Departementschefen

Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1960 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter synes böra utgå livränta för livstid. Rörande livräntans belopp ansluter jag mig jämväl till civilförvaltningens och skaderegleringsnämndens förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till P. A. F. Holmberg utgå livsvarig livränta, för tiden från och med den 1 juli 1960, till dess Holmberg uppnår 67 års ålder, med 2 000 kronor för år och för tiden därefter med 1 000 kronor för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära i periodisk ersättning från riksförsäkringsanstalten.

5.

Den 4 september 1952 kolliderade en militärbil förd av fanjunkaren T. A. Lundquist med en mötande personbil. Sergeanten R. M. Månsson, som medföljde i militärbilen, ådrog sig vid kollisionen svår kroppsskada. Genom laga-kraftvunnen dom den 7 maj 1953 förpliktades Lundquist bland annat att till Månsson utgiva ojämkad ersättning för sveda och värk. Denna ersättning har utbetalats av försvarets civilförvaltning. På grund av skadan har Månsson nödgats taga avsked från innehavd arvodesbefattning vid krigsmakten. Månsson har, enligt uppgift den 22 augusti 1958, efter olyckan icke kunnat åtaga sig något stadigvarande arbete. Riksförsäkringsanstalten har på grund av skadan tillerkänt Månsson livsvarig livränta.

I skrivelse den 14 juli 1959 har *försvarets civilförvaltning*, efter inhämtande av yttrande från *försvarets skaderegleringsnämnd*, gjort framställning om ersättning åt Månsson i anledning av den ådragna kroppsskadan och därvid anfört i huvudsak följande:

Månsson har nu för vissa tidsperioder räknat från och med den 1 juli 1954 till och med den 5 juli 1958 yrkat ersättning för förlust av eller nedsättning i arbetsförmågan efter angivna procentsatser och en månadsinkomst av 853 kronor. Vidare har Månsson yrkat livsvarig livränta, för tiden från och med den 6 juli 1958 tills han uppnår 67 års ålder efter en arbetsoförmåga av 60 procent och månadsinkomst av 853 kronor samt för tiden därefter med ett till hälften nedsatt belopp. Månsson har medgivit att från honom tillkommande ersättning må avdragas vad han för motsvarande ändamål uppbär från riksförsäkringsanstalten. Härjämte har Månsson yrkat ersättning för sveda och värk med 5 000 kronor, för lyte och men med 20 000 kronor och för ombudsarvode med 1 108 kronor. Civilförvaltningen, som ansluter sig till ett av skaderegleringsnämnden avgivet förslag rörande skadornas reglering, tillstyrker den yrkade ersättningen för förlorad arbetsförtjänst, livränta och ombudsarvode, men anser sig icke kunna tillstyrka högre ersättning än 4 000 kronor för sveda och värk samt 6 000 kronor för lyte och men. — I anslutning härtill har civilförvaltningen föreslagit att till Månsson, som är född den 4 september 1900, måtte få utgivas dels ersättning för förlorad arbetsförtjänst, sveda och värk, lyte och men samt ombudskostnad med 21 937 kronor dels ock livsvarig livränta,

för tiden den 6 juli 1958—den 30 september 1967 med 512 kronor i månaden och för tiden därefter med 256 kronor i månaden, dock med avdrag, såvitt angår livräntan, av vad som för motsvarande ändamål utgått eller komme att utgå från riks försäkringsanstalten.

Statskontoret har i utlåtande den 13 oktober 1959 icke funnit anledning till annan erinran mot vad civilförvaltningen föreslagit än att livräntan syntes böra bestämmas endast för tiden till dess Månsson uppnådde 67 års ålder.

Genom beslut den 29 oktober 1959 medgav Kungl. Maj:t, att till Månsson finge på grund av ifrågavarande skada från anslaget Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. utbetalas ersättning i enlighet med civilförvaltningens förslag med tillhoppa 21 937 kronor ävensom livränta med 512 kronor i månaden under tiden den 6 juli 1958—den 30 juni 1960, dock med avdrag, såvitt anginge livräntan, av vad Månsson i motsvarande hänseende uppburit eller komme att uppbära från riks försäkringsanstalten. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 30 juni 1960.

Departementschefen

Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1960 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter synes böra utgå livsvarig livränta. Rörande dennas belopp ansluter jag mig jämväl till civilförvaltningens och skaderegleringsnämndens förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till R. M. Månsson utgå livsvarig livränta, för tiden från och med 1 juli 1960 till dess Månsson uppnår 67 års ålder, med 512 kronor för månad, och för tiden därefter med 256 kronor för månad, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära i periodisk ersättning från riks försäkringsanstalten.

6.

Värnpliktige furiren *C. E. G. Lindgren*, född den 25 januari 1918, medföljde den 11 mars 1956 å en pansarvärnskanonvagn. Under färden brast ett av vagnens drivband, varvid en del av bandet slog upp på bakpansaret och skadade Lindgren så svårt på höger underben, att detta måste amputeras. I anledning av olyckan medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 24 januari 1958, efter framställning från försvarets civilförvaltning, som i ärendet inhämtat yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, att till Lindgren finge utbetalas ersättning för sveda och värk med 3 000 kronor

ävensom ersättning för förlorad arbetsförtjänst och livränta för tiden till och med den 14 juni 1958, dock med avdrag av från riksförsäkringsanstalten utgående ersättning. Beslutet grundades därå att kronan finge anses vara ansvarig för skadan enligt bilansvarighetslagen. Härjämte förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles, efter förslag av civilförvaltningen, meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 14 juni 1958.

I skrivelse den 13 oktober 1959 har *försvarets civilförvaltning*, efter inhämtande av yttrande från *försvarets skaderegleringsnämnd*, gjort framställning om ytterligare ersättning åt Lindgren.

Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande. Riksförsäkringsanstalten har numera tillerkänt Lindgren livsvarig livränta på grund av skadan. Lindgren, som är verkstadsarbetare, har yrkat livsvarig livränta ävensom ersättning för framtida men och lyte med 10 000 kronor. Civilförvaltningen hemställer i överensstämmelse med skaderegleringsnämndens förslag att till Lindgren måtte få utgivas, *dels* ersättning för framtida men och lyte med 7 000 kronor, *dels ock* — i överensstämmelse med de invaliditetsgrader som fastställts av riksförsäkringsanstalten — livränta, för tiden den 15 juni—den 31 december 1958 efter en årsinkomst av 12 740 kronor och en invaliditet av 50 procent, för tiden den 1 januari—den 14 juni 1959 efter en årsinkomst av 14 000 kronor och en invaliditet av 50 procent samt för tiden från och med den 15 juni 1959 under återstående livstid efter en årsinkomst av 14 000 kronor och en invaliditet av 35 procent, dock med avdrag beträffande livräntan av från riksförsäkringsanstalten utgående motsvarande ersättning.

Statskontoret har i utlåtande den 23 oktober 1959 icke funnit anledning till annan erinran mot vad civilförvaltningen föreslagit än att livräntan syntes böra bestämmas endast för tiden tills Lindgren uppnår 67 års ålder.

Genom beslut den 13 november 1959 medgav Kungl. Maj:t, att till Lindgren finge utbetalas ersättning för framtida men och lyte med 7 000 kronor ävensom livränta för tiden den 15 juni 1958—den 30 juni 1960 i enlighet med civilförvaltningens förslag att bestridas av anslaget Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 30 juni 1960.

Departementschefen

Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1960 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter torde böra utgå livsvarig livränta, vilken — i anslutning till vad under punkt 2 anförts — för tiden efter uppnådda 67 år bör nedsättas till hälften av vad dessförinnan utgått. Rörande storleken av livräntan till uppnådda 67 år biträder jag myndigheternas förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. på grund av förenämnda olycksfall till C. E. G. Lindgren må utgå livsvarig livränta, från och med den 1 juli 1960 till dess Lindgren uppnår 67 års ålder med 4 900 kronor för år och för tiden därefter med 2 450 kronor för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål uppbär i periodisk ersättning från riksförsäkringsanstalten.

7.

Genom lagakraftvunnen dom den 16 november 1954 förpliktades kronan att utgiva ersättning till *Karin Smedberg*, Knivsta, för kroppsskada, som hon ådragit sig vid en sammanstötning den 3 mars 1953 mellan en militärbil och en personbil, i vilken Karin Smedberg medföljde som passagerare. Genom domen tillerkändes Karin Smedberg ojämkad ersättning bland annat för sjukhuskostnader, för hemhjälp till och med den 4 juni 1954, för sjukvård och resor samt för sveda och värk.

Karin Smedberg, som till följd av skadan bl. a. lider av viss hälta och rörelsebesvär samt nervvärk, framställde sedermera hos försvarets civilförvaltning krav på ersättning i avseenden som ej prövats i rättegången. Efter förhandlingar träffade civilförvaltningen överenskommelse med Karin Smedberg och utbetalade ersättning med tillhoppa 10 421 kronor 4 öre. I detta belopp ingick ersättning för lyte med 4 000 kronor och livränta för tiden den 5 juni 1954—den 30 juni 1957 beräknad efter en uppskattad årsinkomst av 5 000 kronor och en invaliditet av 33 1/3 procent.

Med skrivelse den 11 februari 1958 underställde civilförvaltningen, efter inhämtande av yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, de nya ersättningsanspråken Kungl. Maj:ts prövning och anförde därvid bland annat:

Karin Smedberg hade nu yrkat livränta, beräknad efter högre årsinkomst än förut angivits. Riksförsäkringsanstalten hade i utlåtande den 16 oktober 1957 angivit invaliditeten till 33 1/3 procent för två år från och med den 1 juli 1957. Skaderegleringsnämnden hade funnit att livränta borde tillerkännas henne för tiden den 1 juli 1957—den 30 juni 1959 efter en invaliditet av 33 1/3 procent. Då det icke förebragts omständigheter, på grund av vilka Karin Smedbergs arbetsprestationer i hemmet kunde skattas till högre belopp än 5 000 kronor för år, borde enligt nämnden detta belopp läggas till grund för livräntans beräkning. Civilförvaltningen för sin del tillstyrkte livränta beräknad efter en uppskattad årsinkomst av 6 000 kronor. — I anslutning härtill hemställde ämbetsverket, att Kungl. Maj:t, med godkännande av utbetalningarna om tillhoppa 10 421 kronor 4

öre, måtte tillerkänna Karin Smedberg livränta för tiden den 1 juli 1957—den 30 juni 1959, beräknad efter en årsinkomst av 6 000 kronor och en invaliditetsgrad av 33 1/3 procent.

Statskontoret hade i utlåtande den 25 mars 1958 icke något att erinra mot vad civilförvaltningen föreslagit.

Genom beslut den 30 juni 1958 medgav Kungl. Maj:t — med godkännande av utbetalningarna om tillhoppa 10 421 kronor 4 öre — bland annat att för tiden den 1 juli 1957—den 30 juni 1959 livränta finge utgå med 1 700 kronor för år.

I skrivelse den 22 september 1959 har *försvarets civilförvaltning*, efter inhämtande av yttrande från *försvarets skaderegleringsnämnd*, avgivit förslag om utgivande av livsvarig livränta till Karin Smedberg och därvid anfört: Karin Smedberg har nu med stöd av läkarintyg yrkat livsvarig livränta för tiden efter den 30 juni 1959. Riksförsäkringsanstalten har i yttrande den 16 juli 1959 meddelat, att anstalten vid tillämpning av olycksfallsförsäkringslagen skulle ha tillerkänt Karin Smedberg fortsatt livränta efter 33 1/3 procent invaliditet. Skaderegleringsnämnden har i sitt yttrande den 9 september 1959 tillstyrkt fortsatt livränta med 1 700 kronor per år men föreslagit, att livräntan nedsättes till hälften från det Karin Smedberg — som är född den 13 augusti 1897 — uppnår 67 års ålder. Civilförvaltningen ansluter sig till skaderegleringsnämndens mening och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte tillerkänna Karin Smedberg livränta från och med den 1 juli 1959 med 1 700 kronor för år, intill dess hon fyller 67 år, och därefter med 850 kronor för år.

Statskontoret tillstyrker i utlåtande den 30 oktober 1959 livränta beräknad å ett inkomstunderlag av 6 000 kronor och 33 1/3 procent invaliditet till fyllda 67 år samt anför därvid:

I skrivelsen till Kungl. Maj:t den 11 februari 1958 angående ersättning åt Karin Smedberg tillstyrkte civilförvaltningen, att ersättningen beräknades efter en uppskattad årsinkomst av 6 000 kronor och återopade bland annat ett liknande fall, vilket avgjorts domstolsvägen. Statskontoret ansåg sig icke ha något att erinra mot vad civilförvaltningen föreslagit. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1958 tillerkändes livränta med 1 700 kronor för år, motsvarande ett inkomstunderlag av 5 100 kronor. Ersättningen har alltsedan olycksfallet år 1953 beräknats efter ett i det närmaste oförändrat inkomstunderlag. Härtill kommer att Karin Smedbergs make numera avlidit, och därmed har också den hjälp han kunnat lämna sin hustru bortfallit. Statskontoret vidhåller därför sin tidigare uttalade mening, att skadeståndslivräntan, som nu avses bliva livsvarig, icke bör beräknas efter lägre inkomstunderlag än 6 000 kronor. Kostnaderna bör bestridas från anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m. samt bestämmas endast för tiden till dess Karin Smedberg uppnår 67 års ålder.

Departementschefen

Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1959 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter synes böra utgå livränta för livstiden enligt av civilförvaltningen och skaderegleringsnämnden angivna grunder.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda förslagsanlaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till Karin Smedberg utgå livsvarig livränta, för tiden räknat från och med den 1 juli 1959 till dess hon uppnår 67 års ålder med 1 700 kronor för år och för tiden därefter med 850 kronor för år.

8.

Genom lagakraftvunnen dom den 24 maj 1954 förpliktades kronan att utgiva ojämkad ersättning till *Brita Landroth*, Karlstad, för skada i huvudet, vilken hon ådragit sig, då hon den 27 februari 1951 under färd med sparkstötting stött samman med en militär lastbil.

På grund av domen utbetalade försvarets civilförvaltning för tiden september 1951—maj 1954 ersättning till *Brita Landroth* med 125 kronor i månaden motsvarande en invaliditetsgrad av 33 1/3 procent, och har ämbetsverket utgivit enahanda ersättning för tiden juni 1954—december 1957.

I skrivelse den 16 december 1958 har *försvarets civilförvaltning*, efter inhämtande av yttrande från *försvarets skaderegleringsnämnd*, gjort framställning om bland annat livsvarig livränta åt *Brita Landroth* och därvid anfört i huvudsak följande:

Riksförsäkringsanstalten hade i yttrande den 11 september 1958 funnit skadan (återkommande huvudvärk och nervösa besvär m. m.) medföra bestående nedsättning av arbetsförmågan med 33 1/3 procent. Skaderegleringsnämnden hade tillstyrkt, att *Brita Landroth* tillerkändes livsvarig livränta med 125 kronor i månaden till fyllda 67 år och därefter med hälften av detta belopp. Nämnden hade tillika ansett henne berättigad till ersättning för framtida men med 3 000 kronor. Civilförvaltningen hemställde, att *Brita Landroth*, som är född den 26 november 1913, måtte tillerkännas ersättning i enlighet med nämndens förslag.

Statskontoret har i utlåtande den 20 januari 1959 icke funnit anledning till erinran mot vad civilförvaltningen hemställt.

Genom beslut den 13 februari 1959 medgav Kungl. Maj:t, att från anslaget Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. finge till *Brita Landroth* utbetalas livränta för tiden den 1 januari 1958—den 30 juni 1960 med 125 kronor i månaden ävensom ersättning för framtida men med 3 000 kronor. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 30 juni 1960.

Departementschefen

Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1960 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter synes böra utgå livsvarig livränta i enlighet med myndigheternas förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till Brita Landroth utgå livsvarig livränta, för tiden från och med den 1 juli 1960 till dess hon uppnår 67 års ålder med 1 500 kronor för år och för tiden därefter med 750 kronor för år.

9.

Under militärtjänstgöring vid Västgöta flygflottilj skadades *K. A. Jonsson*, Tibro, så svårt vid en explosionsolycka den 2 december 1942, att högra handen måste amputeras och vänstra ögat borttagas. Genom lagakraftvunnen dom den 12 mars 1953 förpliktades kronan att på grund av olyckan utgiva ojämkad ersättning till Jonsson, bland annat livränta för tiden till och med den 31 december 1957. Jonsson, som är född den 30 juli 1922, är till yrket städare.

I skrivelse den 9 december 1958 har *försvarets civilförvaltning*, efter inhämtande av yttrande från *försvarets skaderegleringsnämnd*, avgivit förslag om ytterligare ersättning åt Jonsson och därvid anfört i huvudsak följande:

Enligt domen och förlikningsavtal beräknades livräntan på grundval av en antagen invaliditet av 80 procent och en arbetsinkomst för åren 1952—1957 av 7 500 kronor per år och utginge sålunda med 500 kronor i månaden. Från den sålunda beräknade livräntan skulle avdrag göras med vad Jonsson erhållit från riksförsäkringsanstalten. Anstalten hade nu tillerkänt Jonsson livsvarig livränta från och med den 1 januari 1958 beräknad efter en invaliditetsgrad av 80 procent. Livräntan uppginge liksom tidigare till 430 kronor i månaden men skulle när Jonsson fyllde 67 år nedsättas till 280 kronor i månaden. Jonsson hade hos civilförvaltningen hemställt om fortsatt livränta efter samma grunder som tidigare. Skaderegleringsnämnden hade tillstyrkt yrkad livränta. Med hänsyn till Jonssons ålder och det låga inkomstunderlaget hade nämnden ansett sänkning av livräntan, då Jonsson fyllde 67 år, icke böra äga rum. Civilförvaltningen, som icke ansett sig böra framställa erinran mot denna nämndens uppfattning, hemställde, att Kungl. Maj:t måtte tillerkänna Jonsson livsvarig livränta med 70 kronor i månaden från och med den 1 januari 1958.

Statskontoret har i utlåtande den 30 december 1958 icke funnit anledning till erinran mot vad civilförvaltningen hemställt.

Av handlingarna i ärendet inhämtas att enligt förlikningsavtal i mars 1953 Jonssons inkomstunderlag faststälts, för år 1943 till 3 200 kronor, 1944 till 3 400 kronor, 1945 till 4 000 kronor, 1946 till 4 200 kronor, 1947 till 4 500 kronor, 1948 till 5 000 kronor, 1949 till 5 500 kronor, 1950 till 5 600 kronor, 1951 till 6 500 kronor och 1952—1957 till 7 500 kronor.

Genom beslut den 30 januari 1959 medgav Kungl. Maj:t, att till Jonsson finge på grund av ifrågavarande skada från anslaget Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. utbetalas livränta för tiden den 1 januari 1958—den 30 juni 1960 med 500 kronor för månad, dock med avdrag av vad Jonsson i motsvarande hänseende uppburit eller komme att uppbära från riksförsäkringsanstalten. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 30 juni 1960.

Departementschefen

Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1960 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter bör livsvarig livränta utgå. Med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter anser jag mig i detta fall böra biträda myndigheternas förslag, att livräntan bör utgå utan nedsättning för tiden efter det Jonsson uppnått 67 års ålder.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till K. A. Jonsson utgå livsvarig livränta för tiden från och med den 1 juli 1960 med 500 kronor för månad, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära i periodisk ersättning från riksförsäkringsanstalten.

10.

Genom lagakraftvunnet domstolsutslag den 29 juni 1944 förpliktades kronan att till svetsaren G. V. *Mårdberg*, Värnamo, född den 5 oktober 1917, utgiva ojämkad ersättning till följd av hörselskada m. m., som Mårdberg under militärtjänstgöring ådragit sig vid en sprängningsolycka å Ränneslätt den 6 mars 1943. Genom utslaget tillerkändes Mårdberg ersättning för mistad arbetsförtjänst för tiden till och med den 6 augusti 1943. Mårdberg förbehölls rätt att föra talan om ersättning för tiden efter den 6 augusti 1943.

Mårdberg har sedermera på grund av fortsatta besvär av skadan, såsom balansrubbingar, yrsel m. m., för vissa tidsperioder efter den 6 augusti 1943 yrkat ersättning för förlorad arbetsförtjänst och livränta, beräknad efter en antagen inkomst av 789 kronor i månaden. Med anledning härav

har försvarets civilförvaltning i skrivelse den 23 juli 1957, efter inhämtande av yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, bland annat föreslagit, att Mårdberg måtte tillerkännas, förutom ersättning för förlorad arbetsförtjänst under vissa perioder under tiden den 16 november 1943—den 30 januari 1954 (sammanlagt något mer än två år), livränta för tiden den 31 januari 1954—den 28 februari 1959, till och med vilken dag riksförsäkringsanstalten tillerkänt Mårdberg livränta. Härvid har civilförvaltningen föreslagit, att livräntan skulle utgå efter en månadsinkomst av 789 kronor och den av riksförsäkringsanstalten beräknade invaliditetsgraden av 45 procent.

I ärendet har statskontoret avgivit utlåtande den 10 september 1957 och därvid föreslagit utgivande av livsvarig livränta, varvid ämbetsverket anfört:

Av utredningen angående Mårdbergs hälsotillstånd synes framgå, att han allt framgent torde komma att besväras av sviter efter olyckshändelsen under militärtjänstgöringen. Vid sådant förhållande bör enligt statskontorets mening åtgärder redan nu vidtagas för beredande av livsvarig livränta åt Mårdberg. Livräntebeloppet torde beräknas efter den av försvarets civilförvaltning angivna inkomsten av 789 kronor per månad att utgå efter samma invaliditetsgrad, som reglerar ersättningen från riksförsäkringsanstalten, samt nedsättas till hälften efter 67 års ålder.

Sedan Mårdberg i en den 14 november 1957 dagtecknad skrift förklarar sig ha intet att erinra mot att den livränta, vartill han vore berättigad, bestämdes för all framtid, har civilförvaltningen i skrivelse den 19 november 1957 tillstyrkt livsvarig livränta enligt de grunder, som föreslagits av statskontoret.

Kungl. Maj:t har härefter genom beslut den 13 december 1957 och den 20 mars 1959 tillerkänt Mårdberg bland annat livränta för tiden den 31 januari 1954—den 30 juni 1960 efter 45 procents invaliditet och en månadsinkomst av 789 kronor, dock med avdrag av vad Mårdberg för motsvarande ändamål uppburit eller komme att uppbära från riksförsäkringsanstalten eller erkänd sjukkasse. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 30 juni 1960.

Riksförsäkringsanstalten har sedermera enligt beslut den 26 maj 1959 tillerkänt Mårdberg livränta efter en invaliditetsgrad av 45 procent för tiden den 1 juni 1959—den 28 februari 1961 att utgå med 220 kronor per månad. Vidare har anstalten genom beslut den 3 november 1959 tillerkänt Mårdberg livsvarig livränta efter en invaliditet av 45 procent att utgå från och med den 1 mars 1961 intill utgången av den månad varunder Mårdberg fyller 67 år med 220 kronor per månad och för tiden därefter med 140 kronor per månad.

Departementschefen

Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1960 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter synes livsvarig livränta böra utgå i enlighet med myndigheternas förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till G. V. Mårdberg, räknat från och med den 1 juli 1960, utgå livsvarig livränta, för tiden till dess Mårdberg uppnår 67 års ålder med 4 260 kronor 60 öre för år och för tiden därefter med 3 130 kronor 30 öre för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära i periodisk ersättning från riksförsäkringsanstalten eller erkänd sjukkassa.

11.

Under arbete i Göta ingenjörkårs minörbyggnad den 7 mars 1906 ådrog sig korpralen vid kåren *B.Reinand* (då med efternamnet Ohlsson) genom ett olycksfall kroppsskada medförande förlust av tummens och långfingrets ytterleder å vänster hand samt så svår skada å vänstra ögat, att detta endast kunde skilja mellan ljus och mörker.

Kungl. Maj:t medgav med anledning härav genom brev den 1 februari 1907, att till Reinand finge på grund av föreskrifterna i lagen den 5 juli 1901 (nr 39) angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete utbetalas en årlig livränta om 105 kronor från och med den 1 november 1906.

I en den 14 april 1959 dagtecknad skrift har Reinand, som är född den 19 april 1884, anhållit om förhöjd livränta och därvid anfört: Livräntan utginge numera med 880 kronor för år. Den 10 januari 1958 hade det öga, som skadats vid olycksfallet, måst bortopereras. Då besvären av skadan härigenom förvärrats, hemställde Reinand, att livräntan måtte omprövas till högre belopp.

Riksförsäkringsanstalten har i yttrande till statskontoret den 11 juni 1959 uttalat: Den Reinand enligt förenämnda brev tillerkända livräntan motsvarade en nedsättning av arbetsförmågan av 35 procent. Tillägg å livräntan hade sedermera utgått. Från och med den 1 januari 1956 utgjorde sålunda livräntan jämte tillägg därå i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 17 juni 1955 (nr 472) 880 kronor för år. Den i januari 1958 verkställda operationen med enukleation av vänstra ögat måste anses orsakad av olycksfallet år 1906. Enligt av anstalten tillämpade bedömningsgrunder skulle den sammanlagda invaliditeten numera uppgå till 40 procent. Vid denna invaliditetsgrad utgjorde livränta i förevarande fall

har försvarets civilförvaltning i skrivelse den 23 juli 1957, efter inhämtande av yttrande från försvarets skaderegleringsnämnd, bland annat föreslagit, att Mårdberg måtte tillerkännas, förutom ersättning för förlorad arbetsförtjänst under vissa perioder under tiden den 16 november 1943—den 30 januari 1954 (sammanlagt något mer än två år), livränta för tiden den 31 januari 1954—den 28 februari 1959, till och med vilken dag riks-försäkringsanstalten tillerkänt Mårdberg livränta. Härvid har civilförvaltningen föreslagit, att livräntan skulle utgå efter en månadsinkomst av 789 kronor och den av riks-försäkringsanstalten beräknade invaliditetsgraden av 45 procent.

I ärendet har statskontoret avgivit utlåtande den 10 september 1957 och därvid föreslagit utgivande av livsvarig livränta, varvid ämbetsverket anfört:

Av utredningen angående Mårdbergs hälsotillstånd synes framgå, att han allt framgent torde komma att besväras av sviter efter olyckshändelsen under militärtjänstgöringen. Vid sådant förhållande bör enligt statskontorets mening åtgärder redan nu vidtagas för beredande av livsvarig livränta åt Mårdberg. Livräntebeloppet torde beräknas efter den av försvarets civilförvaltning angivna inkomsten av 789 kronor per månad att utgå efter samma invaliditetsgrad, som reglerar ersättningen från riks-försäkringsanstalten, samt nedsättas till hälften efter 67 års ålder.

Sedan Mårdberg i en den 14 november 1957 dagtecknad skrift förklarat sig ha intet att erinra mot att den livränta, vartill han vore berättigad, bestämdes för all framtid, har civilförvaltningen i skrivelse den 19 november 1957 tillstyrkt livsvarig livränta enligt de grunder, som föreslagits av statskontoret.

Kungl. Maj:t har härefter genom beslut den 13 december 1957 och den 20 mars 1959 tillerkänt Mårdberg bland annat livränta för tiden den 31 januari 1954—den 30 juni 1960 efter 45 procents invaliditet och en månadsinkomst av 789 kronor, dock med avdrag av vad Mårdberg för motsvarande ändamål uppburit eller komme att uppbära från riks-försäkringsanstalten eller erkänd sjuk-kassa. Tillika förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut i fråga om livränta för tiden efter den 30 juni 1960.

Riks-försäkringsanstalten har sedermera enligt beslut den 26 maj 1959 tillerkänt Mårdberg livränta efter en invaliditetsgrad av 45 procent för tiden den 1 juni 1959—den 28 februari 1961 att utgå med 220 kronor per månad. Vidare har anstalten genom beslut den 3 november 1959 tillerkänt Mårdberg livsvarig livränta efter en invaliditet av 45 procent att utgå från och med den 1 mars 1961 intill utgången av den månad varunder Mårdberg fyller 67 år med 220 kronor per månad och för tiden därefter med 140 kronor per månad.

Departementschefen

Beträffande livränta för tiden till och med den 30 juni 1960 föreligger redan beslut av Kungl. Maj:t. För tiden därefter synes livsvarig livränta böra utgå i enlighet med myndigheternas förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget Diverse pensioner och understöd m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till G. V. Mårdberg, räknat från och med den 1 juli 1960, utgå livsvarig livränta, för tiden till dess Mårdberg uppnår 67 års ålder med 4 260 kronor 60 öre för år och för tiden därefter med 2 130 kronor 30 öre för år, dock med avdrag av vad han för motsvarande ändamål kan komma att uppbära i periodisk ersättning från riksförsäkringsanstalten eller erkänd sjukkasse.

11.

Under arbete i Göta ingenjörkårs minörbyggnad den 7 mars 1906 ådrog sig korpralen vid kåren *B.Reinand* (då med efternamnet Ohlsson) genom ett olycksfall kroppsskada medförande förlust av tummens och långfingrets ytterleder å vänster hand samt så svår skada å vänstra ögat, att detta endast kunde skilja mellan ljus och mörker.

Kungl. Maj:t medgav med anledning härav genom brev den 1 februari 1907, att till Reinand finge på grund av föreskrifterna i lagen den 5 juli 1901 (nr 39) angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete utbetalas en årlig livränta om 105 kronor från och med den 1 november 1906.

I en den 14 april 1959 dagtecknad skrift har Reinand, som är född den 19 april 1884, anhållit om förhöjd livränta och därvid anfört: Livräntan utginge numera med 880 kronor för år. Den 10 januari 1958 hade det öga, som skadats vid olycksfallet, måst bortopereras. Då besvären av skadan härigenom förvärrats, hemställde Reinand, att livräntan måtte omprövas till högre belopp.

Riksförsäkringsanstalten har i yttrande till statskontoret den 11 juni 1959 uttalat: Den Reinand enligt förenämnda brev tillerkända livräntan motsvarade en nedsättning av arbetsförmågan av 35 procent. Tillägg å livräntan hade sedermera utgått. Från och med den 1 januari 1956 utgjorde sålunda livräntan jämte tillägg därå i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 17 juni 1955 (nr 472) 880 kronor för år. Den i januari 1958 verkställda operationen med enukleation av vänstra ögat måste anses orsakad av olycksfallet år 1906. Enligt av anstalten tillämpade bedömningsgrunder skulle den sammanlagda invaliditeten numera uppgå till 40 procent. Vid denna invaliditetsgrad utgjorde livränta i förevarande fall

jämte tillägg enligt kungörelsen den 17 juni 1955 1 045 kronor för år. Reinand skulle sålunda numera vara berättigad uppbära sistnämnda be-
lopp under förutsättning, att bestämmelsen i 16 § 1901 års lag angående
den tid, inom vilken framställning om jämkning i ersättningen finge göras,
icke ansågs böra åberopas.

Ifrågavarande lagrum lydde sålunda: Yppas, sedan ersättning till skadad
arbetare blivit genom domstols eller skiljemäns slutliga beslut eller genom
avtal bestämd, väsentlig förändring i de förhållanden, vilka voro avgörande
för ersättningens bestämmande, må inom två år från beslutets eller av-
talets dag talan om jämkning i ersättningen anhängiggöras.

Statskontoret har i utlåtande den 28 juli 1959 — under åberopande av
vad riksförsäkringsanstalten anfört — förordat, att Reinand i särskild ord-
ning tillerkändes den av riksförsäkringsanstalten beräknade förhöjningen.

Departementschefen

Jag anser det skäligt, att Reinand — oaktat med hänsyn till stadgande
i 16 § lagen den 5 juli 1901 om ersättning för skada till följd av olycksfall
i arbete preskription inträtt — tillerkännes en från 880 kronor till 1 045
kronor för år förhöjd livränta i enlighet med myndigheternas förslag, räk-
nat från och med den 1 februari 1958. Den ytterligare livränta om 165 kro-
nor för år, som härvid skulle utgå, innefattar tillägg enligt kungörelsen den
17 juni 1955 (nr 472).

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,
att från det under femte huvudtiteln uppförda anslaget
Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete
m. m. må på grund av förenämnda olycksfall till B. Reinand,
räknat från och med den 1 februari 1958, utgå ytterligare liv-
ränta med 165 kronor för år.

Med bifall till vad föredragande departements-
chefen sålunda, med instämmande av statsrådets
övrige ledamöter, under punkterna 1—11 hemställt
förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen
skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till
detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ake Lindwall
